Europeiska unionens
officiella tidning

SV
C-serien

C/2025/988

13.2.2025

KOMMISSIONENS TILLKÄNNAGIVANDE

Tolkningsriktlinjer för tillämpningen av artiklarna 4 och 6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/1280 om särskilda och tillfälliga åtgärder, med anledning av Rysslands invasion av Ukraina, med avseende på förarhandlingar som utfärdats av Ukraina i enlighet med landets lagstiftning, till följd av förlängning bortom den 6 mars 2025 av det tillfälliga skyddet för fördrivna personer från Ukraina

(C/2025/988)

1. Inledning

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/1280 ([1]) trädde i kraft den 27 juli 2022. Förordningen fastställer vissa åtgärder i fråga om förarhandlingar som utfärdats av Ukraina i enlighet med dess lagstiftning och som innehas av personer som åtnjuter tillfälligt skydd eller tillräckligt skydd enligt nationell rätt i enlighet med rådets direktiv 2001/55/EG ([2]) och rådets genomförandebeslut (EU) 2022/382 ([3]). Enligt artikel 9.2 i förordning (EU) 2022/1280 ska den upphöra att gälla dagen efter det att tillämpningsperioden för tillfälligt skydd för fördrivna personer från Ukraina, enligt artikel 4 i direktiv 2001/55/EG, har löpt ut i enlighet med artikel 6 i det direktivet.

Dessa tolkningsriktlinjer anger kommissionens tolkning av artiklarna 4 och 6 i förordning (EU) 2022/1280 mot bakgrund av en förlängning bortom den 6 mars 2025 av perioden för tillfälligt skydd för fördrivna personer från Ukraina. Avsikten med riktlinjerna är att göra det enklare att på ett enhetligt sätt tillämpa och kontrollera efterlevnaden av förordning (EU) 2022/1280, och bistå medlemsstaternas myndigheter i detta avseende.

De inför inte några nya lagregler. Kommissionen betonar att det endast är Europeiska unionens domstol som har behörighet att tolka EU-rätten med avgörande verkan.

2. Det tillfälliga skyddets varaktighet

Genomförandebeslut (EU) 2022/382 fastställde att det föreligger en massiv tillströmning av fördrivna personer från Ukraina i den mening som avses i artikel 5 i direktiv 2001/55/EG, och således infördes genom beslutet tillfälligt skydd för dessa personer. I enlighet med artikel 4.1 i direktiv 2001/55/EG beviljades det tillfälliga skyddet inledningsvis för en period på ett år, till och med den 4 mars 2023, och förlängdes därefter automatiskt med ett år, till och med den 4 mars 2024. I enlighet med artikel 4.2 i direktiv 2001/55/EG fattade rådet i oktober 2023 beslut om att förlänga det tillfälliga skyddet med ett år till, till och med den 4 mars 2025 ([4]). Eftersom skälen bakom det tillfälliga skyddet bestod, fattade rådet i juni 2024 beslut om att förlänga det tillfälliga skyddet för fördrivna personer från Ukraina med ytterligare ett år, till och med den 4 mars 2026 ([5]).

([1]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/1280 av den 18 juli 2022 om särskilda och tillfälliga åtgärder, med anledning av Rysslands invasion av Ukraina, med avseende på förarhandlingar som utfärdats av Ukraina i enlighet med landets lagstiftning (EUT L 195, 22.7.2022, s. 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/1280/oj).

([2]) Rådets direktiv 2001/55/EG av den 20 juli 2001 om miniminormer för att ge tillfälligt skydd vid massiv tillströmning av fördrivna personer och om åtgärder för att främja en balans mellan medlemsstaternas insatser för att ta emot dessa personer och bära följderna av detta (EGT L 212, 7.8.2001, s. 12, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2001/55/oj).

([3]) Rådets genomförandebeslut (EU) 2022/382 av den 4 mars 2022 om fastställande av att det föreligger massiv tillströmning av fördrivna personer från Ukraina i den mening som avses i artikel 5 i direktiv 2001/55/EG, med följden att tillfälligt skydd införs (EUT L 71, 4.3.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/382/oj).

([4]) Rådets genomförandebeslut (EU) 2023/2409 av den 19 oktober 2023 om förlängning av det tillfälliga skydd som infördes genom genomförandebeslut (EU) 2022/382 (EUT L, 2023/2409, 24.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2023/2409/oj).

([5]) Rådets genomförandebeslut (EU) 2024/1836 av den 25 juni 2024 om förlängning av det tillfälliga skydd som infördes genom genomförandebeslut (EU) 2022/382 (EUT L, 2024/1836, 3.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2024/1836/oj).

Det förefaller som att den längsta möjliga varaktigheten för det tillfälliga skyddet för fördrivna personer från Ukraina, med beaktande av möjliga förlängningar av skyddet i enlighet med artikel 4 i direktiv 2001/55/EG, var tre år när förordning (EU) 2022/1280 antogs ([6]).

Förordning (EU) 2022/1280 föreskriver att giltiga körkort utfärdade av Ukraina som innehas av personer som åtnjuter tillfälligt skydd eller tillräckligt skydd enligt nationell rätt ska erkännas på unionens territorium. Förordningen gör det också möjligt att på vissa villkor utfärda särskilda tillfälliga förarhandlingar till dessa personer. För att minimera den administrativa bördan för medlemsstaterna och undvika ett stort antal förnyelser beslutades det att den sista möjliga giltighetsdagen ska anges på förarhandlingar som utfärdas i enlighet med förordning (EU) 2022/1280. Avsikten var att denna dag skulle motsvara den längsta möjliga varaktigheten för det tillfälliga skyddet för fördrivna personer från Ukraina, vilket man vid tiden för antagandet trodde skulle vara den 6 mars 2025. I enlighet med artiklarna 4.3 och 6.3 i förordning (EU) 2022/1280 ska deras längsta administrativa giltighet dock, oaktat den sista giltighetsdag som anges på handlingarna, motsvara det tillfälliga skyddets eller det tillräckliga skyddets varaktighet enligt nationell rätt (om inte innehavaren innehar ett körkort av EU-modell märkt med den särskilda tillfälliga unionskoden ”95.01” i enlighet med artikel 4.1 a i förordning (EU) 2022/1280, och den handlingens giltighetsperiod upphör tidigare).

3. Tillfälliga förarhandlingar utfärdade i enlighet med förordning (EU) 2022/1280

3.1 Yrkeskompetensbevis för förare utfärdade i enlighet med artikel 4 i förordning (EU) 2022/1280

För att arbeta som förare av vissa vägfordon för gods- eller persontransport i unionen krävs det att man först besitter grundläggande kompetens enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2561 ([7]). För att erhålla grundläggande kompetens kan man i vissa fall behöva delta i 140–280 timmars utbildning och uppnå godkända resultat i ett prov. Både förare som är medborgare i en medlemsstat, liksom medborgare i ett tredjeland som är anställda i eller anlitas av ett företag som är etablerat i en medlemsstat, måste erhålla denna grundläggande kompetens i unionen (för de förstnämnda, i den medlemsstat där de har sin permanenta bosättningsort, och för de sistnämnda, i den medlemsstat där det företag som anställer dem är etablerat eller i den medlemsstat som utfärdat arbetstillstånd för dem). Efter att ha uppnått kraven för att erhålla grundläggande kompetens utfärdas ett yrkeskompetensbevis som styrker detta till den berörda föraren.

I vissa fall är kraven och villkoren för utfärdande av yrkeskompetensbevis i tredjeländer liknande kraven och villkoren i unionen. Enligt artikel 368.1 i, och bilaga XXXII till, associeringsavtalet mellan Europeiska unionen, Europeiska atomenergigemenskapen och deras medlemsstater, å ena sidan, och Ukraina, å andra sidan ([8]), har Ukraina anpassat sin nationella rätt till bestämmelserna i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/59/EG ([9]) (föregångaren till direktiv (EU) 2022/2561) för förare av vägfordon som utför internationella transporter. Medlemsstaterna kan därför tillämpa ett förfarande för snabbare handläggning för att tillhandahålla dessa förare ett yrkeskompetensbevis utfärdat i unionen i enlighet med artikel 4 i förordning (EU) 2022/1280, om förarna innehar ett yrkeskompetensbevis utfärdat av Ukraina och åtnjuter tillfälligt skydd eller tillräckligt skydd enligt nationell rätt. I stället för att behöva genomgå fullständig utbildning för grundläggande kompetens enligt direktiv (EU) 2022/2561 behöver sådana förare endast genomgå en kompletterande utbildning på 35 till 60 timmar innan de tilldelas ett yrkeskompetensbevis för förare med den särskilda tillfälliga unionskoden ”95.01 (max 06.03.2025)”, som betyder ”Yrkeskompetensbevis – särskilt utfärdande endast under den tid som tillfälligt skydd gäller”, eller får sina körkort eller förartillstånd märkta med samma särskilda tillfälliga unionskod. Innehavare av sådana yrkeskompetensbevis för förare, körkort eller förartillstånd anses ha uppfyllt kravet på grundläggande kompetens för att få framföra fordon.

([6]) Jfr skäl 14 i förordning (EU) 2022/1280.

([7]) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2561 av den 14 december 2022 om grundläggande kompetens och fortbildning för förare av vissa vägfordon för gods- eller persontransport (EUT L 330, 23.12.2022, s. 46, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2561/oj).

([8]) EUT L 161, 29.5.2014, s. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2014/295/oj.

([9]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/59/EG av den 15 juli 2003 om grundläggande kompetens och fortbildning för förare av vissa vägfordon för gods- eller persontransport och om ändring av rådets förordning (EEG) nr 3820/85 och rådets direktiv 91/439/EEG samt om upphävande av rådets direktiv 76/914/EEG (EUT L 226, 10.9.2003, s. 4, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2003/59/oj).

Av särskild vikt är artikel 4.3 i förordning (EU) 2022/1280, som föreskriver följande:

”Utan att det påverkar tillämpningen av andra framtida unionsakter om det tillfälliga skyddets varaktighet [...] ska sista giltighetsdag för sådana yrkeskompetensbevis för förare eller för den särskilda tillfälliga unionskod som med en markering anges på körkortet vara den 6 mars 2025.

Utan hinder av det datum som anges i de handlingarna ska deras administrativa giltighet motsvara varaktigheten för det tillfälliga skyddet för fördrivna personer från Ukraina enligt vad som avses i artikel 4 i direktiv 2001/55/EG, för innehavarens tillräckliga skydd enligt nationell rätt, eller körkortets giltighetstid, beroende på vilket som upphör först. [...]”.

3.2 **Körkort utfärdade i enlighet med artikel 6 i förordning (EU) 2022/1280**

Om en person som åtnjuter tillfälligt skydd eller tillräckligt skydd enligt nationell rätt har förlorat eller bestulits på sitt körkort, och om den personens körkortsbehörigheter förvärvade i enlighet med tillämplig lagstiftning i Ukraina kan kontrolleras, får medlemsstaterna utfärda ett körkort av EU-modell till den personen i enlighet med artikel 6 i förordning (EU) 2022/1280. När medlemsstaterna gör detta ska de märka körkortet med den särskilda tillfälliga unionskoden ”99.01 (max 06.03.2025)” i fält 12, som betyder ”Särskilt utfärdande giltigt endast under den tid som tillfälligt skydd gäller (förlorat eller stulet UA-körkort)”.

Av särskild vikt är artikel 6.3 i förordning (EU) 2022/1280, som föreskriver följande:

”Utan att det påverkar tillämpningen av andra framtida unionsakter om det tillfälliga skyddets varaktighet [...] ska sista giltighetsdag för ett sådant körkort vara den 6 mars 2025. **Utan hinder av det datum som anges på ett sådant körkort ska dess administrativa giltighetstid motsvara varaktigheten för det tillfälliga skyddet för fördrivna personer från Ukraina** enligt vad som avses i artikel 4 i direktiv 2001/55/EG eller varaktigheten för innehavarens tillfälliga skydd eller tillräckliga skydd enligt nationell rätt, beroende på vilket som upphör först. [...]”.

4. **Tillämpning av artiklarna 4 och 6 i förordning (EU) 2022/1280 mot bakgrund av en förlängning bortom den 6 mars 2025 av perioden för tillfälligt skydd för fördrivna personer från Ukraina**

Det framgår tydligt av de bestämmelser som avses i punkt 3 att de tillfälliga förarhandlingar som utfärdats i enlighet med förordning (EU) 2022/1280 till personer som fördrivits från Ukraina och som åtnjuter tillfälligt skydd eller tillräckligt skydd enligt nationell rätt är giltiga så länge det tillfälliga skyddet eller det tillräckliga skyddet enligt nationell rätt varar, oavsett det datum som anges på dessa handlingar (”Utan hinder av det datum”) ([10]). Såsom uttryckligen anges i dessa artiklar ska dessa handlingars administrativa giltighetstid ”**motsvara**” varaktigheten för det tillfälliga skyddet.

Således måste den fras som bifogas de särskilda tillfälliga unionskoderna ”95.01” och ”99.01” (”(max 06.03.2025)”), som ska införas i de tillfälliga handlingar som utfärdas i enlighet med artiklarna 4.1 och 6.2 i förordning (EU) 2022/1280, läsas även mot bakgrund av denna centrala bestämmelse i den förordningen, som har företräde.

Praktisk tillämpning

Med beaktande av tillämpningsområdet för, och målen med, förordning (EU) 2022/1280, och för att se till att dess bestämmelser tillämpas konsekvent under den tid som den längsta möjliga varaktigheten för det tillfälliga skyddet för personer som fördrivits från Ukraina är okänd, anser kommissionen, för att minska eventuell rättsosäkerhet, att användningen av de särskilda tillfälliga unionskoderna ”95.01” och ”99.01”, som utfärdats i enlighet med förordning (EU) 2022/1280, inte längre bör kompletteras med frasen ”(max 06.03.2025)”.

([10]) Såvida inte handlingarnas administrativa giltighetstid upphör tidigare av andra skäl, i enlighet med artikel 4.3 i förordning (EU) 2022/1280. Till exempel kan körkort märkta med den särskilda unionskoden ”95.01” ha en kortare administrativ giltighetstid än perioden för tillfälligt skydd.

Denna sista giltighetsdag har hittills angetts på de tillfälliga förarhandlingarna för att underlätta efterlevnadskontrollen, men detta är inte längre nödvändigt eller effektivt för sådana ändamål. Det finns vidare ingen risk för eventuella missförstånd, eftersom dessa särskilda tillfälliga unionskoder endast utfärdas i enlighet med förordning (EU) 2022/1280 och under den tid som förordningen tillämpas. (Detta påverkar inte det faktum att handlingarnas administrativa giltighetstid kan upphöra tidigare av andra skäl, i enlighet med artikel 4.3 i förordning (EU) 2022/1280).

För att undvika eventuella missförstånd vid tillämpningen av artiklarna 4 och 6 i förordning (EU) 2022/1280 anser kommissionen därför att medlemsstaterna bör vägledas av följande punkter:

— Tillägget av frasen ”(max 06.03.2025)” till de särskilda tillfälliga unionskoderna ”95.01” och ”99.01”, som utfärdas i enlighet med artiklarna 4 respektive 6 i förordning (EU) 2022/1280, tjänar inte längre något syfte.

— I fall där denna fras redan har lagts till i berörda förarhandlingar har den inte någon gällande rättslig betydelse och har i praktiken blivit föråldrad.

— Den administrativa giltigheten för yrkeskompetensbevis för förare med den särskilda tillfälliga unionskoden ”95.01” eller för samma kod märkt på körkort eller förartillstånd ska tolkas så, att den **motsvarar varaktigheten för det tillfälliga skyddet** för fördrivna personer från Ukraina (även om detta sträcker sig bortom den 6 mars 2025), för innehavarens tillräckliga skydd enligt nationell rätt eller för körkortets giltighetstid, beroende på vilket som upphör först.

— Den administrativa giltigheten för körkort med den särskilda tillfälliga unionskoden ”99.01” ska tolkas så, att den **motsvarar varaktigheten för det tillfälliga skyddet** för fördrivna personer från Ukraina (även om detta sträcker sig bortom den 6 mars 2025) eller varaktigheten för innehavarens tillräckliga skydd enligt nationell rätt, beroende på vilket som upphör först.

— Medlemsstater som har tillämpat eller står i begrepp att tillämpa artiklarna 4 och/eller 6 i förordning (EU) 2022/1280 bör hädanefter märka dessa tillfälliga förarhandlingar med dessa särskilda tillfälliga unionskoder utan att lägga till en sista giltighetsdag.